

Kártevők a palántanevelésben

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; гл.ас. д-р Дима Маркова; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 09.03.2020 *Брой:* 3/2020

A palántanevelő üzemekben palántákat nevelnek fűtetlen üvegházak és polietilén fóliasátrak, valamint alacsony fóliasátrak számára. Megkezdődik a korai szántóföldi növények – paradicsom, paprika, padlizsán, káposzta – magvetése, majd később a közepesen korai növényeké. A palántanevelő üzemeket megtisztítják az előző vegetáció növényi maradványaitól, a gyomoktól és az önkéntelen növényektől. Előkészítik a palántanevelő talajszubsztrátumot. Legjobb, ha az tőzeg–perlit keverék, amellyel tálcákat, csemetekészítő dobozokat és cserépeket töltenek meg. Ha közvetlenül a talajra helyezik őket, a felszínt jól ki kell egyenlíteni. Erre polietilén fóliát helyeznek, amely elszigeteli a palántatároló edényeket a talajtól, és nem engedi át a kórokozókat és kártevőket. Egészséges vagy fertőtlenített magvakat használnak a vetéshez. Optimális hőmérsékleti és páratartalmi viszonyokat biztosítanak a palántanevelő részlegen.

II. Kártevők

Levéltetvek

Kórokozó – Aphididae család

Tünetek/Károsítás:

Táplálkozásuk következtében klórós foltokat és a levelek deformálódását, a növények elsatnyulását és hervadását okozzák.

A levélfelszín szennyeződése a táplálkozás során választott "mézharmattal".

Korompenész gombák fejlődnek rajta, és a fotoszintetikus felület csökken.

Életciklus:

A növények közvetlen károsítása mellett a levéltetvek bizonyos veszélyes vírusokat is terjesztenek.

Védekezés:

- Az első példányok palántákban való észlelésekor növényvédő szerek (NVS) kezelést kell végezni;
- Az utolsó kezelést közvetlenül a végleges helyre történő ültetés előtt kell elvégezni;
- A gyomvegetáció megsemmisítése a ágyásokon és azok körül, amely tartalékhelyet és vírusfertőzés forrását képezi;
- Engedélyezett levéltetűirtó szerek: Aktara 25 WG 0,007%; Ampligo 150 SE 40 ml/ha; Bi-58 0,05–0,07%; Biscaya 240 OD 0,06%; Danadim Progress 400 EC/Rogor L40/Bi-58 Top 0,05–0,075%; Dekka EC/Desha EC/Dena EC 50 ml/ha; Deltagri 30–50 ml/ha; Decis 100 EC 7,5–17,5 ml/ha; Calypso 480 SC 0,02%; Confidor Energy OD 0,06%; Closer 120 SC 20 ml/ha; Kohinor 200 SL 0,05%; Lannate 25 WP 90–100 g/ha; Lannate 20 SL 125 ml/ha; Mavrik 2 F 0,02%; Masai WP 15–25 g/ha; Meteor 0,08–0,09%; Mospilan 20 SP 0,0125%; Mospilan 20 SG 25 g/ha; Nexide 015 CS 0,02%; Picador 20 SL 0,05%; Sivanto Prime 45 ml/ha; Skato 30–50 ml/ha; Sumi Alpha 5 EC/Sumicidin 5 EC/Oasis 5 EC 0,02%; Tepekki 10 g/ha; Fury 10 EC 15–20 ml/ha.

Üvegházi fehérlegyek

Kórokozó – Trialeurodes vaporariorum család

Tünetek/Károsítás:

A lárvák, nimfák és imágók károsítanak. Táplálékot szívnak főleg a növény leveleinek alsó oldalán.

Táplálkozás közben "mézharmatot" választanak ki, aminek következtében a levelek ragadóssá válnak.

Korompenész gombák fejlődnek rajtuk, amelyek csökkentik a fotoszintetikus felületet.

Életciklus:

A fehérlegy-imágók éjszaka aktívak, amikor rövid távolságokat repülnek.

A közvetlen károsítás mellett néhány veszélyes vírust is terjesztenek a paradicsomban.

Védekezés:

- Sárga ragadó csapdákat kell használni a fehérlegy előfordulásának és populációs sűrűségének nyomon követésére;
- Alacsony populációs sűrűség esetén az üvegházakban kiengedhető a *Encarsia formosa* biológiai ellenség;
- Az első példányok megjelenésekor NVS-kezelést végeznek;

Engedélyezett NVS-ek: Admiral 10 EC – 0,05%; Aktara 25 WG – 0,03%; Bi-58 0,1%; Braid 50–112,5 ml/ha; Vaztak Nov 100 EC 0,03%; Deka EC/Desha EC/Dena EC 50 ml/ha; Confidor Energy OD 0,08%; Krisant EC 75 ml/ha; Closer 120 SC 20–40 ml/ha; Lannate 20 SL 125 ml/ha, Lannate 25 WP 80–100 g/ha; Meteor 0,08–0,09%; Mospilan 20 SP 0,02%; Mospilan 20 SG 35–40 g/ha; Mulligan 25–95 ml/ha; Naturalis 75–100 ml/ha; Natur Breaker 75 ml/ha; Pyrethro Natura 75 ml/ha; Proximo 50–80 ml/ha; Sivanto Prime 56 ml/ha.

Tripszek: dohánytripsz és nyugati virágtripsz

Kórokozó – Thrips tabaci; Franklinella occidentalis

Tünetek/Károsítás:

A megtámadott növényi szerveken (levelek, levélnyelek, virágok és termések) apró, fehéres foltok keletkeznek sötét pontokkal, amelyek a kártevő ürülékei. Magasabb populációs sűrűség esetén a foltok összeolvadnak. A fejlődés korai szakaszában megtámadott növények generatív szervei kiszáradnak és lehullanak.

Életciklus:

A dohánytripsz főleg a leveleken, ritkábban a virágokon található meg. Kedvező fejlődési feltételei a magas hőmérséklet és az alacsony levegő páratartalom.

A nyugati virágtripsz főleg a virágokat támadja meg.

A tripszek a paradicsom foltos hervadás vírus (TSWV) vektorai.

Védekezés:

- A megfigyeléshez kék ragadó csapdákat kell használni, amelyek nagyobb számban csökkentik a kártevő populációs sűrűségét;

- Megjelenésük után NVS-kezelés;

- Engedélyezett NVS-ek: Deka EC/Desha EC/Dena EC 30 ml/ha; Dicarzol 10 SP 556 g/ha; Lannate 25 WP 80–100 g/ha; Meteor 0,06–0,07%; Naturalis – 75–100 ml/ha; Sineis 480 SC – 10–37,5 ml/ha; Fury 10 EC 0,015%.

Paradicsom levélaknázó moly

Kórokozó – Tuta absoluta

Tünetek/Károsítás:

A moly rövid és széles aknákat képez a leveleken, amelyekben hernyók és ürülék láthatók, az egyik végükön elhelyezkedve.

A termések károsítása lehetőséget biztosít a rothadást okozó betegségek fejlődésére.

Életciklus:

Az imágó molylepkék éjszaka aktívak, és nappal a levelek között rejtőznek el.

A kárt a hernyók okozzák. Leginkább a leveleket kedvelik, de a terméseket is megtámadják.